

עושה זאת, אולם ישראל מידי קטנה לכך. ובכל זאת, גם באמריקה לא חסו תירו את הבושח הזאת. קנדי גם חשב לעצמו, שבבילו זה יותר טוב, הבחורה המסכנה לא תדבר יותר. אתה לא יותר טוב ממנו. גם הוא רצה רק לבלות ולהינות, אולם את הקריירה שלו לא רצה לעזוב. אתה כמו שני יותר אחים. אני לא יודע מי משניכם יותר גרוע. אני אעשה ממך אדם כזה, כפי שעשית ממני. אני לא מוצאת לי מנוחה, ואתה לא תמצא לך מנוחה. כל אדם צריך פעם לסבול בשביל מה שעשה.

רחל שלך, שבגללך התגרשה, ולי אמרת שאתה כבר מומן לא חי איתה — גם אותה סידרת באופן אלגנטי. רק היא לא היתה במצב שאני הייתי. היא היתה כבר אשה עם הרבה ילדים. אני הושבת שאתה הוא בעצם הצד, שאינו רוצה להתגרש מרות, כיון שרות ונותנת לך תמיד את הבטחון, שאתה יכול בסיפורי הנשים שלך תמיד להתחמק מהם, עם התירוץ אשתי לא נותנת לי את הגט.

או, ז'נטלמן מסכן!!!!!! אתה צריך לדעת איזו דיעה יש לי עליך, ואני מרוצה שזה התאפשר לי לראות אותך כן, כפי שאתה במציאות. הגעתי למצב, שאני לא יכולה לראות אותך בפני. ולא נדבר על שיחה איתך. לכתוב יכולתי שבוע ימים עליך. אולם ובכן כעת אתה יודע הכל בקיצור.

בהוצדק, שאינך ראוי לכך, זמן כה רב לבזבז עליך. ישנו פתגם האומר: „הכד הולך לבאר עד שהוא נשבר“. הכד נישבר. אולם אתה לא תצליח להדביק אותו, כפי שאתה מדביק את העתיקות שלך, אצליך במח"ס, שהראת לי אותם, אצליך בבית. עם אצליה להביא אותך במצב כזה, כפי שהבאת אותי, אז יהיה לי טוב. אלישיב.

כאן מסתיים מכתבה של אלישיב לדיין. נוסף לשאר המסקנות שאפשר להסיק ממנו, הרי שניתוח המבנה של המשפטים במכתב, אינו מותיר מקום לספק. כי הוא תורגם לעברית מגרמנית — שפתהאם של אמה של אלישיב. לעובדה זו יש חשיבות, כפי שיתברר בהמשך הדברים.

תלות הדוקה באם

הבלתי אמצעית ממכתבה של אלישיב. ועתה — לעובדות. מוצאה של אלישיב לוטה במיסתורין. שם משפחתה בילדותה, קהאן, לקוח משם משפחתו של בעלה של אמה, מי שהיה קצין בצני הסוחר הישראלי — הרברט קהאן, אשר היה נשוי לאמה בשנות ילדותה. אמה, אלפרידה, ילדה להרברט בי שנת 1948. בן, האם היתה גם אלישיב בתו של הרברט קהאן? זאת קשה לקבוע כיום נוכח העובדה. אלישיב אינה מר מפיעה במירשם התושבים תחת שם זה. איך שלא יהיה — כדבר אחר אין ספק: יעד אלישיבירודופינה עברה ילדות אכזרית ומוזעזעת, שהשאירה צלקות עמוקות כנפש. מצד אמה היה יחסה המשפחתי ממוקפץ ביותר. סבתה — אפי אימה — היתה בשעתו מנהלת בית-בישול. אמה, כטרם נישאה, עסקה בזנות בתקופת המנדט.

הרברט קהאן, שהתחתן עם אמה, כשר היתה כבר בשנות השלושים שלה. נטש את האם לאנחות בשנת 1951, כשאלשיב בת 6. ואחיה הצעיר כבן ארבע. עברו ארבע שנים נוספות לפני שאתו הרברט קהאן שלח את הגט לאמה של אלישיב. הוא עצמו היגר לארצות-הברית שם החליף את שמו אחרי שנשא אשה נוצרית. הוא טען כל השנים כי אינו יהודי משום שאמו היתה קתולית. אלפרידה, שנשארה לבדה כשעול כל-כרת שני ילדים מוטל עליה, החלה למי צוא את מחייתה כתופרת. היא עבדה בפרך יום ולילה, חלתה כתוצאה מכך בי שחפת ריאות. תקופת הילדות הקשה, לי לא אב, הטביעה את חותמה על אלישיב ואחיה. אהא, שבגיל צעיר חלה בללקת קרוס-המוח, החל את דרכו בעולם הפשע עוד לפני שהגיע לבגרות. משה פריץ קהאן, סלל לעצמו בקושי

לחץ כדי לקבל כספים מהאב. עתה, כשר עמד משה לנסוע, הוא השכיר את החדר בו התגורר, קיבל מהשוכר דמי קדימה בהמחאה בנקאית. כאשר התחרט השוכר, סרב משה להחזיר לו את הצ'ק, הוא ביצע בו תיקון קטן בתאריך, השתמש בו כדי לקנות מזון וודה לנסיעה. כאשר חזר הצ'ק מהבנק אל מוכר המזודה, הוא בא אל אמו של משה, פרצה בהומה, הוועקה משטרה ומשה נעצר שוב.

האם ואחותו הששו מאוד כי אם יגיע עניינו בבית-המשפט יופעל נגדו אוטו-מטיע עונש המאסר על תנאי שהיה תלוי ועומד נגדו, דבר שימנע את נסיעתו. זה היה הרקע לפניית הטלפונית המו-זרה של אלישיב אל שרה-הביטחון, כדי שטייע לה בפנייה אל היועץ המשפטי על מנת לשכנעו שלא להגיש את כתב-האישום. כיום ברור ללא צל של ספק, שבעק-בות הפנייתו של דיין, נפגשו אלישיב ואמה מספר פעמים עם היועץ-המשפטי, בנסיון לשכנעו שלא להגיש את התיק נגד משה קאהן, עקב הנסיבות המיוחדות. היועץ-המשפטי, מאיר שמגר, לא השי-תכנע, ביקש לפגוש את האב עצמו. בעק-בות אותה פגישה, למרות התערבותו של משה דיין — שלא ברור עדיין באיזה צורה נעשתה — החליט שמגר להגיש את תיק האישום נגד האב.

רק בשלב מאוחר יותר, כאשר הובא לדיעת היועץ-המשפטי כי משה קאהן מציע לפרקליטות עיסקה, לפיה יודה ב-אשמוז תמורת אי הפעלת המאסר על-תנאי נגדו, אישר שמגר את העיסקה, עקב ה-נסיבות המיוחדות בתיק ובעקבות דו"ח של קצין מבחן. משה קאהן יצא גם מ-מישפטו השני ללא עונש בפועל.

הנקודה הציבורית החמורה בי כול הפרשה — נסיון ההתערבות של שרה-הביטחון בעניינים הנוגעים עים למשרד-המשפטים ודהליכים המשפטיים שז בתי-המשפט.

מלכודת מטופשת

החידה היחידה שנותרה עדיין בלתי מפוענחת בפרשה: על סמך מה התקשרה אלישיב ישירות עם שרה-הביטחון כדי להגיע באמצעותו אל היועץ-המשפטי? איך קיבלה אותו בשיחה טלפונית ישירה? מדוע לא פנתה ישר אל היועץ-המשפטי?

המשך הפרשה, לעומת זאת, ברור עתה, ומאר בצורה שונה נוכח עברה של אמה של אלישיב. האם שימשה בפרשה מושי-כת בחוטים, שניצלה את תלותה הבלתי טבעית של אלישיב בה, אחרי שנוכחה שלשרה-הביטחון יש עניין בבתה, היא טמנה לו מלכודת ופח. מהשלב הראשון של התפתחות היחסים בין אלישיב לדיין, דאגה האם (כנראה ללא ידיעת הבת כלל) להכנת הוכחות ליחסים אלה, בצורת הק לטות ואיסוף מיסמכים בכתבי-ידו של דיין. בצורה זו ובעזרת הוכחות אלה, הצליחה היצאנית לשעבר, להוציא משרה-הביטחון עבור בתה פיצויים בסך של 10,000 ל"י. הסיפור יכול היה להשמע משעשע לר-לא היה כה מחריד. קשה להאמין כי משה דיין, סמל הפיקחות והחריפות השכלית, נפל בפח שטמנה לו אלפרידה בצורה כה גאיבית ומטופשת. אבל זאת עובדה, אי-לו זה היה קורה לאדם אחר, היה זה עניינו הפרטי. כאשר זה קרה לשרה-הבי-טחון, בתקופה בה שימש כשרה-הביטחון, זה עניין ציבורי בעל חשיבות ראשונה.

וזהו הנקודה הציבורית המר-כזית בפרשת אלישיב: שרה-הבי-טחון אחראי לכטחונה של המר-נה כונה, לחייהם של רבבות חיי-לים ואזרחים. כשיקוידעתו, במח-שבתו הצנוה, בתכונתו, כרוכות הכרעות העשויות לחרוץ גורלם של רבים לחיים או למות.

זמן קצר אחרי מלחמת ששת-הי-מים, הואשם אחיה של אלישיב, משה פריץ, בקבלת דבר במרמה ובמשיכת צ'ק ללא כיסוי. כמו רוב העבירות שהואשם בהן היתה גם זו עבירה של רמאות. סכום הצ'ק ללא כיסוי, אותו נתן לבעל חנות-ספרים תמורת ספרים שקיבל לה-פצה, היה פעוט — 370 ל"י בסך הכל. אבל משה נידון במשפט זה, אחרי ש-הורשע, למאסר על תנאי למשך 6 חוד-שים. אם יעבור עבירה דומה תוך שנתיים.

לא חלפו ימים רבים ומשה נעצר שוב כחשוד בעבירה של רמאות. מיד אחרי שהסתיים משפטו הקודם עמד משה לצאת לארצות-הברית, אל אביו. עוד קודם לכן שלח לו אביו כרטיס טיסה כדי שיבוא אליו. אך האם, אלפרידה, סרבה להניח למשה לנסוע, השתמשה בכרטיס כאמצעי

את דרכו בבית-הספר העממי. הוא הית-קשה בלימודים, נשאר כיתה מספר פע-מים. תחילה נטפס בגניבת בקבוקי-חלב. אחר כך נעצר על ניפוץ שמשות. עד גיל 18 כבר נזקפו לחובתו 9 תיקים פליליים. אלישיב, שבילדותה היתה ילדה פרו-בלמטיה, התקשחה אף היא בלימודים, ו-התפתחותה היתה איטית ביותר. התו הי-בולט ביותר בהתנהגותה של אלישיב אחר-יתן התבגרותה: הקשר ההדוק והבלתי ניתן כמעט לניתוק עם אמה. העדר האב והפחד הבלתי פוסק מפני עויבה, הביאו אותה לכך שהיא לא נטשה כמעט אף פעם את אמה, נשארה צמודה אליה עד עצם היום הזה.

האירועים היחידים לשם יצאה אלישיב לראות לזווי אמה היו פני-שותיה האינטימיות עם משה דיין.

הבעיה הציבורית המרכזית בפרשת אלישיב: האם אפשר לסמוך על שיקול-דעתו של שרה-הביטחון שהסתבך ונפל בפח שטמנה לו יצאנית מאנדטורית?

הגיבורה האמיתית של „פרשת אלישיב“, אלפרידה ברשל, בעלת סלון השמלות „אלפי“, שבתקופת המנדט עסקה בדנות. אלפרידה אספה הוכחות ליחסיו של שרה-הביטחון עם בתה אלישיב צ'יז, מבלי שהשר משה דיין ירגיש בכך כי מכינים לו מלכודת.